

Список використаних джерел

1. Дафт Р. Л. Менеджмент [пер. з англ.]. 2000. 832 с.
2. Хахановський В. Г., Чашницька Т. Г. Ідентифікація особи за ходом, зафіксованою в матеріалах відеозапису. Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. 2020. Т. 33. № 1. С. 72–80.
3. Дюбенко К. А., Коломійцев А. К., Чайковський Ю. Б. Анатомія людини : підручник : у 2-х ч., Ч. 1. 2004. 690 с.
4. Khan M. H., Farid M. Sh., Grzegorzek M. Ibid. URL: 10.1016/j.cosrev.2021.100432 (дата звернення: 03.11.2022).
5. Методичні рекомендації щодо пред'явлення для впізнання на попередньому слідстві № 5483/Кл: Головне слідче управління МВС України; НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ України. Київ, 2001. 32 с.

Шарай Єгор Валентинович,

аспірант кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

ПИТАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МВС УКРАЇНИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Важливу роль у розслідуванні кримінальних правопорушень відіграють науково-технічні засоби виявлення, фіксації та вилучення джерел доказової інформації, які використовують працівники Експертної служби МВС України, залучені до досудового розслідування.

Як свідчить слідчо-експертна практика, на сьогоднішній день простежується стійка тенденція до збільшення участі працівників Експертної служби МВС України у проведенні слідчих (розшукових) дій як спеціалістів у різних галузях знань (криміналістів, вибухотехніків, автотехніків, пожежотехніків, біологів, та ін.), що зумовлюється потребою раціоналізації кримінального провадження, у зв'язку з чим вона є одним із способів організації розслідування кримінальних правопорушень задля забезпечення його ефективності та дає можливість на досудовому розслідуванні оперативно одержувати інформацію про обставини вчиненого кримінального правопорушення. Так, в 2019 році працівники Експертної служби МВС України були залучені до 3524 досудових розслідувань як спеціалісти, в 2020 році – 3875, в 2021 – 3881 за 9 місяців 2022 – 2616.

Коло спеціалістів Експертної служби МВС України, яких залучають до участі в досудовому розслідуванні, найчастіше визначається вимогами закону, відомчими нормативними актами, об'єктами, що підлягають виявленню і дослідженню та характером слідчих (розшукових) дій, адже це зумовлено не тільки наявністю певних об'єктів дослідження (вибухові пристрої, транспортні засоби,

трупи, комп'ютерна техніка тощо), що вимагає використання конкретних спеціальних знань, якими повною мірою не володіє слідчий, спеціаліст-криміналіст, але і необхідністю комплексного використання цих знань для повного, всебічного і об'єктивного розслідування кримінальних правопорушень.

Зокрема, порядок спільних дій працівників Експертної служби МВС України як спеціалістів під час досудового розслідування регулюється спільними відомчими нормативними актами [1; 2; 3].

На сьогоднішній день в розпорядженні працівників Експертної служби МВС, що беруть участь у досудовому розслідуванні як спеціалісти, є досить могутній арсенал сучасних науково-технічних засобів. Це і уніфіковані криміналістичні валізи, в тому числі балістичні, біологічні, трасологічні та для аналізу на вибухові речовини, цифрова фототехніка, різні освітлювальні прилади, пересувні спеціалізовані лабораторії на базі транспортних засобів тощо. Крім того, існуючий рівень організації підготовки та виїзду до місця проведення слідчих (розшукових) дій дозволяє належним чином реалізувати їхні потенційні можливості. Особливо це стосується огляду місця події, у ході якого виявляється і вилучається більшість слідової інформації. Зокрема, пересувні спеціалізовані лабораторії на базі транспортних засобів укомплектовані за європейськими стандартами криміналістичною та оглядовою технікою використовуються на місцях вчинення тяжких, особливо тяжких та резонансних кримінальних правопорушень, що надасть змогу більш якісно та результативно виявляти сліди злочину (матеріальні докази). Обладнання, яким укомплектовано їх дозволяє експертам Експертної служби МВС України працювати за будь-яких погодних умов та у будь-який час доби.

Таке потужне матеріально-технічне забезпечення пересувних криміналістичних лабораторій дозволяє працівникам Експертної служби МВС України на професійному рівні, оперативно та якісно виконувати покладені на них професійні завдання – техніко-криміналістичного забезпечення розшукових дій, виявлення, фіксації та вилучення джерел слідової інформації.

Отже, комплексне використання працівниками Експертної служби МВС України науково-технічних засобів під час досудового розслідування має велике значення при розслідуванні кримінальних правопорушень, адже це дає змогу ефективно зібрати всю необхідну доказову інформацію з точністю, обґрунтованістю, об'єктивністю та достовірністю, а експерти на високому науковому рівні можуть проводити різні види експертиз.

Список використаних джерел

1. Порядок спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій,

пов'язаних з пожежами, затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 24 липня 2017 року № 621. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/RE30866?an=29>.

2. Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події, затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03 листопада 2015 року № 1339. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

3. Інструкції про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 19 серпня 2019 року № 621. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19#Text>.

Шевцова Ірина Олександрівна,
аспірант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПИТАННЯ НЕОДНОЗНАЧНОСТІ ОЦІНКИ ЗАКРІПЛЕНОГО ДОРОГОЦІННОГО КАМІННЯ

Відповідно до Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» дорогоцінним камінням є природні та штучні (синтетичні) мінерали в сировині, необробленому та обробленому вигляді (виробах): а) першого порядку – алмаз, рубін, сапфір синій, смарагд, олександрит; б) другого порядку – демантоїд, евклаз, жадеїт (імперіал), сапфір рожевий та жовтий, опал благородний чорний, шпінель благородна; в) третього порядку – аквамарин, берил, кордієрит, опал благородний білий та вогняний, танзаніт, топаз рожевий, турмалін, хризоберил, хризоліт, цаворіт, циркон, шпінель; г) четвертого порядку – адуляр, аксиніт, альмандин, аметист, гесоніт, grosular, данбурит, діоптаз, кварц димчастий, кварц рожевий, кліногуміт, кришталь гірський, кунцит, моріон, піроп, родоліт, скаполіт, спесартин, сподумен, топаз блакитний, винний та безколірний, фенакіт, фєроортотклаз, хризопраз, хромдіопсид, цитрин; д) дорогоцінне каміння органогенного утворення – перли і бурштин в сировині, необробленому та обробленому вигляді [1]. Вивченням дорогоцінного каміння як мінералів і пошуками способів їх точного розпізнавання від синтетичних підробок займається наука гемологія.

Відповідно до Великого тлумачного словника сучасної української мови, гемологія – це наука, яка вивчає дорогоцінне і виробне каміння: його фізичні властивості, особливості хімічного складу, декоративні і художні вартості, мінералогію родовищ, а також технологію обробки [2].

Великою подією в історії гемології і, одночасно, поштовхом для розвитку методів діагностики став у 1902 році винахід процесу